

Félags- og húsnæðismálaráðuneyti
Skúlagötu 4
101 Reykjavík

Reykjavík, 10. ágúst 2026

Umsögn ÖBÍ réttindasamtaka um áform um lagasetningu - Frumvarp til laga um breytingu á lögum um almannatryggingar, nr. 100/2007. Mál nr. S-139-2026.

ÖBÍ réttindasamtök (ÖBÍ) hafa tekið til skoðunar áform um lagasetningu um [frumvarp til laga um breytingu á lögum um almannatryggingar nr. 100/2007](#), sem snúaað því að bæta kjör lífeyrisþega og að auka skýrleika laganna með skýrari lagastoð fyrir greiðslu orlofs- og desemberuppbóta til lífeyrisþega.

ÖBÍ fagna áformunum og aðgerðum sem stuðla að bættum kjörum lífeyrisþega.

Markmið áformanna

Markmið frumvarpsins er annars vegar að tryggja áframhaldandi eingreiðslu í desember til tekjulægstu hópa örorku-, hlutaörorku-, elli- og endurhæfingarlífeyrisþega og hins vegar að styrkja lagagrundvöll orlofs- og desemberuppbóta til lífeyrisþega, sem eru fyrrnefndir hópar auk sjúkra- og ellilífeyrisþega. Tekið er sérstakleg fram í áformunum að verið sé að tryggja greiðslur til fyrrgreindra hópa fyrir árið 2026, þó lögin gildi áfram þangað til annað verði ákveðið.

Í núgildandi lögum er ekki kveðið sérstaklega á um slíkar uppbætur heldur hafa þær verið ákveðnar árlega í reglugerð. Með áformunum er því lagt til að skýr heimild verði sett í lög um að ráðherra geti ákveðið greiðslu orlofs- og desemberuppbóta og sett nánari skilyrði um þær. Jafnframt er nauðsynlegt að lögfasta sérstakt ákvæði um eingreiðslu í desember árið 2026 þar sem ekki er heimilt að greiða hana án sérstakrar lagastoðar.

ÖBÍ leggur til að þessar eingreiðslur verði skattfrjálsar eins og þær hafa verið hingað til.

Orlofs- og desemberuppbót/greiðslur ákveðnar á hverju ári

Frá árinu 2020 hafa örorku-, hlutaörorku- og endurhæfingarlífeyrisþegar fengið, samkvæmt lögum um almannatryggingar, sérstaka eingreiðslu í desember til viðbótar við árlegu desemberuppbót. Ellilífeyrisþegum með fullan lífeyri var veitt sambærileg greiðslu árin 2024 og 2025. Hingað til hafa þessar orlofs- og desemberuppbót/greiðslur verið ákveðnar ár frá ári með sérstakri ákvörðun stjórnvalda.

Réttlætismál

Að mati ÖBÍ snýst fyrirhuguð lagasetning gar um réttlæti á þann hátt að tryggja örorku-, hlutaörorku-, sjúkra- og endurhæfingar- og ellilífeyrisþegum með skýrum hætti orlofs- og desemberuppbætur á lífeyri. Hingað til hafa þessar greiðslur verið byggðar á ákvörðun sem hefur verið tekin á hverju hausti. ÖBÍ gerir þó athugasemdir við að samkvæmt áformunum eigi

einungis að tryggja eingreiðslu í desember til tekjulægstu lífeyristakanna sem eru skráðir eru með lögheimili hér á landi 1. nóvember 2026. ÖBÍ og LEB gerðu bæði alvarlega athugasemd við sambærilegt ákvæði í umsögn um frumvarp um eingreiðslu (mál 236) á 157. löggjafarþingi¹. Sambærilegar eingreiðslur fyrri ára náðu einnig til lífeyristaka með lögheimili erlendis. Lífeyristakar með lögheimili erlendis fá einnig greiðslur samkvæmt þessum sömu lögum og hluti þeirra er í hópi tekjulægstu greiðsluþeganna.

Í áformunum er ekki hægt að greina hvernig útfæra á eingreiðsluna í desember. Má þá nefna lykilatriði svo sem hvort eingreiðslan verði skattskyld eða óskattskyld, hver upphæð hennar verður og hvernig eingreiðslan verður reiknuð út (áhrif tekna) til að nefna þau helstu.

Lokaorð

Með áformunum á að tryggja í sessi með lögum þessar sérstöku orlofs- og desemberuppbætur sem greiddar eru lífeyrisþegum í desember sem er til viðbótar eingreiðslunnar sem lífeyrisþegar fá í desember ár hvert. Mörgum spurningum er ósvarað varðandi áformaða útfærslu eingreiðslu í desember.

Ekkert um okkur án okkar!

Alma Ýr Ingólfssdóttir
Formaður ÖBÍ réttindasamtaka

Gunnar Alexander Ólafsson
Hagfræðingur ÖBÍ réttindasamtaka

Sigríður Hanna Ingólfssdóttir
Félagsráðgjafi ÖBÍ réttindasamtökum

Sigurður Árnason
Lögfræðingur ÖBÍ réttindasamtökum

¹ Sjá umsögn ÖBÍ um 236. mál á 157. löggjafarþingi: <https://www.althingi.is/altext/erindi/157/157-1046.pdf>